

ไซ-เทค

■ สมสฤต เฝ้าจินตามุข

▶ SCI - TECH

สมัยเด็กครมักจะบอกว่าโลก
ของเรา มีลักษณะกลมคล้าย
ผลส้ม

แต่เพิ่งมารู้ไม่กี่วันมานี้เองว่าที่จริง
โลกสีฟ้าใบนี้มีลักษณะคล้ายกับผล
พิททองหมายความว่า มีเส้นศูนย์สูตรกว้าง
กว่าเส้นแวงเล็กน้อย (ประมาณ 0.3%)
หรือราว 20 กิโลเมตร อันเป็นผลมาจาก
การหมุนตัวของโลก และการถ่ายเท
ความร้อนของหินหลอมเหลวที่อยู่ภายใน
พื้นโลก

แต่นักวิทยาศาสตร์ ค้นพบเพิ่มเติม
ก็คือโลกกำลังอ้วนแอก แต่ก็ไม่ได้มากมาย
อะไรแค่นี้ก็มีผลเล็กน้อยเท่านั้นสิ่งที่น่าสนใจ
ก็คือมันเกิดขึ้นได้อย่างไรต่างหาก

นักวิทยาศาสตร์ที่อยู่เบื้องหลังการ
ค้นพบนี้ได้แก่ **คริสโตเฟอร์ ค็อกซ์** และ
เบนจามิน เซา โดยผลงานการค้นพบนี้ได้
ถูกนำมารายงานในนิตยสาร Science
ฉบับอาทิตย์ที่แล้ว

ด้วยความเพียรศึกษามาอย่างต่อเนื่อง
ตลอด 25 ปีทำให้ทั้งคู่พบว่าก่อนหน้า
ปี 1998 โลกมีขนาดเอวลดลงๆ แต่หลังจาก
ปีดังกล่าวเหตุการณ์กลับตาลปัตรเมื่อ
บริเวณเส้นศูนย์สูตรของโลกมีแนวโน้ม
เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จวบจนวินาทีที่คุณกำลัง
อ่านบทความนี้อยู่

ที่นักวิทยาศาสตร์สามารถทราบได้ว่า
ไซส์ของโลกมีขนาดเล็กลง หรือเพิ่มขึ้นก็
ด้วยอาศัยการวัดระยะด้วยแสงเลเซอร์
ผ่านดาวเทียม ซึ่งใช้วัดสนามแรงดึงดูด
ของโลกนั่นเอง

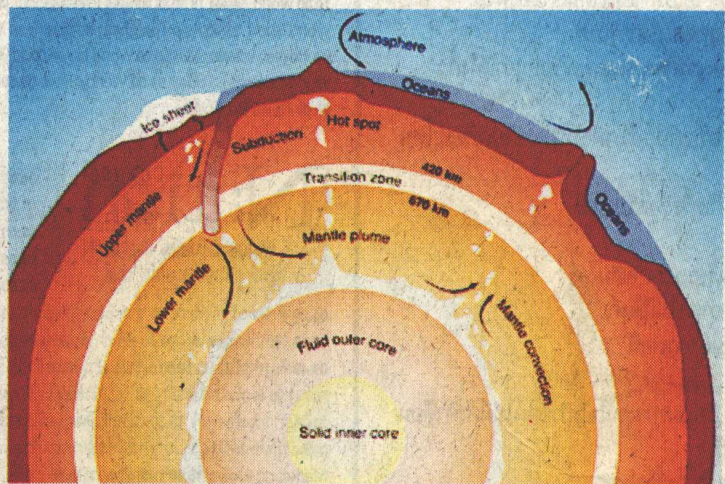
เหตุที่โลกยุบหนอกก่อนหน้านั้นก็เพราะ
ชั้นหินหลอมเกือบละลายที่อยู่ระหว่าง
เปลือกโลกกับแกนกลางของโลกสูญเสีย
มวลขนาดหนักของน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกไป
นับตั้งแต่ยุคน้ำแข็งเมื่อ 18,000 ปีที่ผ่านมา
ทำให้พื้นโลกบริเวณขั้วโลกดันตัวสูงขึ้นมา

ทุกวันนี้การดันตัวของพื้นโลกหลัง
จากน้ำแข็ง (postglacial rebound) ยัง
คงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถ
สังเกตได้ว่าบริเวณแนวเส้นรอบวงของ
โลกจะเกิดการสั่นไหวเป็นพักๆ ทั้งนี้เป็น
ผลมาจากการเปลี่ยนทิศทางของมวลใน

ชั้นบรรยากาศ มวลของน้ำในบรรยากาศ
มหาสมุทรและแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ทวีป
จากการศึกษาโดยใช้การวัดระยะ
ด้วยแสงเลเซอร์จากดาวเทียมหลายๆ ดวง
ระหว่างปี 1979 - 2001 ค็อกซ์ และเซา พบ
ว่าส่วนใหญ่บริเวณเส้นศูนย์สูตรของโลกมี
ขนาดลดลงอย่างต่อเนื่องแต่พอต้นปี 1998
มันกลับมีขนาดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดแปล
ว่าคงมีการไหลย้อนกลับของมวลมหาศาล
จากเส้นแวงกลับสู่บริเวณเส้นศูนย์สูตร

ค็อกซ์และเซาตั้งข้อสังเกตไว้หลายๆ
ประการเพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์
ดังกล่าวนี้อาทิ การหลอมละลายของยอด
น้ำแข็งบริเวณขั้วโลก การหลอมละลาย
ของผืนน้ำแข็งอัลไพน์ หรือการหลอม
ละลายของน้ำแข็งบริเวณทะเลอาร์ติก

อย่างไรก็ดี จากความรู้เท่าที่มีอยู่ใน
ตอนนี้ยังไม่สามารถใช้อธิบายการสังเกต
การณ์ครั้งนี้ได้ เพราะหากเป็นเพราะยอด

น้ำแข็งละลายจริงแล้ว ระดับน้ำทะเลโดย
เฉลี่ยควรจะเพิ่มสูงขึ้น แต่เท่าที่เฝ้า
สังเกตการณ์มาตั้งแต่ปี 1992 ระดับน้ำ
ทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นยังเทียบไม่ได้กับปริมาณ
น้ำแข็งที่ควรจะละลายสำหรับนำมาใช้
อธิบายการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่บริเวณ
เส้นรอบวงนี้ได้

ถ้าอย่างนั้นอะไรล่ะที่เป็นสาเหตุของ
การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เห็นได้ชัดว่าค็อกซ์
และเซา ไม่คิดว่าบรรยากาศโลกเป็นต้น

เหตุที่น่าจะเป็นไปได้ ถ้าอย่างนั้นก็เหลือ
ความเป็นไปได้ที่เข้าเค้าของสองข้อ ได้แก่
ของเหลวที่อยู่บริเวณรอบนอกของแกน
โลก และมหาสมุทร

ของเหลวที่อยู่ของแกนกลางของโลก
ที่ไหลจากบนลงล่างอย่างกะทันหัน ซึ่งการ
เคลื่อนไหวดังกล่าวทำให้แม่เหล็กโลกเกิด
กระตุก” และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
บริเวณพื้นที่เส้นรอบวงของโลกการกระตุก
ของสนามแม่เหล็กโลกที่ค็อกซ์ และเซาเฝ้า

สังเกตการณ์เมื่อปี 1999 ได้รับการยืนยัน
แล้วจากข้อมูลการสังเกตการณ์ล่าสุด

ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า การไหล
ย้อนของมวลที่อยู่ภายในแกนกลางของ
โลกก่อนที่จะเกิดการกระตุกอาจใช้สนับ-
สนุนสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงบริเวณ
เส้นศูนย์สูตรได้

ส่วนการเคลื่อนตัวของมวลขนาด
มหากาลของมหาสมุทรถือว่าเป็นเหตุผล
หนึ่งที่พียงขึ้น ในรายงานของ ค็อกซ์และเขา
ได้แสดงกราฟให้เห็นถึงความผันผวนขึ้นลง
ของขนาดเส้นรอบวงแนวเส้นศูนย์สูตร
(เกิดขึ้นระหว่างปี 1980 -1983 และ จาก
1989 - 1992) ถึงแม้จะมีความผันผวนน้อย
กว่าที่เริ่มเกิดขึ้นเมื่อปี 1998 ก็ตาม

การเปลี่ยนแปลงของขนาดบริเวณ
เส้นศูนย์สูตรที่เกิดขึ้นปลายปี 1997 ถึงต้น
ปี 1998 นี้ เป็นช่วงเดียวกับที่เกิดเหตุการณ์
เอลนีโญครั้งแรกแรงสุดในรอบศตวรรษ
ปรากฏการณ์เอลนีโญที่เกิดขึ้นนี้ และการ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกรอบทศวรรษ
ของเอลนีโญถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับการ
เคลื่อนตัวของมวลในพื้นที่แถบเขตร้อนที่
อยู่บริเวณเส้นศูนย์สูตร ขณะเดียวกัน มี

การเคลื่อนตัวของมวลตามแนวตั้งมายัง
เส้นศูนย์สูตรด้วยเช่นกัน

ถึงแม้ว่าขณะนี้ยังไม่อาจหาข้อสรุป
ที่แท้จริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ได้แต่ใน
อนาคตเราอาจจะเข้าใจปรากฏการณ์ขยาย
ตัวของแนวเส้นศูนย์สูตร ได้จากการ
ศึกษารูปแบบการไหลเวียนของมหาสมุทร
ชั้นสูงซึ่งช่วยให้สามารถตัดสินใจว่ามี
การไหลย้อนกลับของปริมาณน้ำมหาสมุทร
จำนวนมหากาลเกิดขึ้นหรือไม่

ดาวเทียม GRACE (Gravity
Recovery and Climate Experiment)
ที่เพิ่งยิงขึ้นสู่อวกาศเมื่อไม่นานมานี้จะทำ
หน้าที่วัดการไหลย้อนของมวลเหลวบน
พื้นผิวโลก โดยจะให้ความละเอียด และ
ความแม่นยำอย่างไม่เคยมีมาก่อน และ
หากเหตุการณ์ขยายตัวของเอวโลกในปี
1998 -2001 เกิดขึ้นอีกครั้ง

**ดาวเทียม GRACE ก็สามารสังเกต
พบได้ไม่ยาก และทำให้เราเข้าใจการ
เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับโลกนี้ได้ลึกซึ้งขึ้น**

.....
(แปลและเรียบเรียงจาก Redistributin Earth's
Mass นิตยสาร Science 2 สิงหาคม 2002)

